

Előfizetési díj:
Postán vagy Pécsenél házhoz küldve:
egész évre 5 ft, félre 2 ft 50 kr.
negyed évre 1 ft 25 kr.
Egyes szám 10 kr.
Megjelenik minden szombaton.
Egyes számok kaphatók Weidinger N.
könyvker. (Sadebényi-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:
Egy öt hasabos petit sor egyszeri
megjelentéséért 6 kr., 3-szori 5 kr.,
10-szeri 4 kr. ártandó. — Minden
hirdetés után 30 kr. bélyegdíj ártandó.
A nyilatkozó 1 petit sora 10 kr.
A hirdelési díj előre ártandó.

SZERKESZTŐI IRODA:
Ó-pósta-utca 16-ik szám.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban,
Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:
János-utca 8-ik szám.

A függetlenségi és 48-as párt programja.

Ugy a történelem tanúsága, mint saját tapasztalásunk is ama meggyőződést szülte és gyökerezett meg bennünk, hogy Magyarország csak úgy biztosíthatja fennállását, s csak úgy fejtheti ki szellemi és anyagi erejét teljes mértékben, ha állami függetlenségét, melyhez az önfentartás elidegeníthetetlen jogán kívül számos, ugy régebb, mint újabb törvények szerint kétségtelen joga van, hova-előbb viszszanyeri. Ennélfogva főtörökvisünk oda irányul, hogy a közös és közösen érdeklő ügyekre vonatkozó 1867-ki törvények, melyek az ország állósságát lényegesen megcsönkítják, alkotmányos uton eltöröltsenek; Magyarország a függetlenség minden kellékével ellátassék és így önálló hadügye, (külön hadserege), önálló külügye, önálló pénzügye és kereskedelme legyen, az ő felsége uralkodása alatt álló többi országokkal és tartományokkal pedig csupán a fejedelem személyének azonossága által álljon viszonyban. A miből önként következik, hogy a közügyek tárgyalására rendelt bizottságok — a delegációk — megszüntessenek s Magyarország törvényhozása és kormánya az ország minden ügyeit kizárólag maga intézze és kezelje.

Az így függetlenné lett Magyarország mig egyetől területi épségét és önállóságát bárki ellen megvédeni fogna, addig másfelől a többi, különösen pedig a szomszéd államok függetlenségét tiszteletben tartani s velők baráti viszonyban élni óhajt; területi nagyobbodásra nemcsak nem áhítozván, de sőt a nemzet akarata ellen közelebb történt foglalást is határozottan rosszalván, azt megszüntetni kívánja.

Biztosítva lévén ily módon az ország függetlensége és belbékéje s Horvát-Szlavonországgal az 1868. XXX. tcz. épségben tartása s mindkét részről pontos végrehajtása mellett helye-

állván a jó egyetértés, bizalommal foghatunk belügyeink rendezéséhez, hazánk szellemi s anyagi erejének fejlesztéséhez. Mely munkában az ősi kipróbált intézmények lényegéhez s ezek között a választási rendszerhez való ragaszkodás mellett a szabadság és egyenlőség elvei, az erkölcsiség és a haladás törvényei fognak vezérelni, megtartván így a régiekből a mi jó s nem zárkózván el a kor szellemének megfelelő reformok elől sem.

Ehhez képest a személyes szabadságnak minden önkény ellen való biztosítását, a vallásszabadság megállapítását, ennek minden következményeivel együtt, ugy szintén a sajtó, gyűlékezési és egyesülési szabadságnak megővését lényeges feladataink közé számítjuk.

Az egyenlőség elvének alapján pedig a még fennálló s a mai korba többé nem illő kiváltságok megszüntetésén kívül, mig egyrészt a magyar nyelv és nemzetiség ápolását, azonban minden erőszaktól menten pártoljuk, addig másrészt a hazában lakó különböző nemzetiségeknek saját nyelvök s nemzetiségök fejlesztéséhez való jogát elismerjük, mit sem óhajtván inkább s mit sem tartván az ország békés fejlődésére s jövőjének biztosítására kívánatosabbnak, minthogy valamennyi nemzetiség és valamennyi felekezet testvérí egyetértésben éljen egymással.

S mig ily módon a szabad hazában születés, vallás és nemzetiség különbsége nélkül szabadok és egyenlőnek lesznek a polgárok, ezek ugy erkölcsi és szellemi, mint anyagi előmenetelének előmozdítására kiváló gondot kívánunk fordítani.

Az erkölcsiség, valamint az egyesek boldogságának és jó hírnevének, ugy az egész társadalom s az állam egészséges fejlődésének, becületének, sőt jövőjének egyik alapja lévén: a függetlenségi és 48-as párt sürgetni fogja a jó erkölcsök fentartását, illetőleg helyreállítását, ennél fogva követelni fogja az azokkal ellenkező kinövések eltávolítását, nevezetesen a korruptió minden nemének kiirtását, a

választásnál előforduló vesztegetések és egyéb visszaélések szigorú üldözését s a mennyiben ezen cél előmozdítására vezet, a titkos szavazás behozatalát.

Követelni fogjuk továbbá a közgazgatás és igazságszolgáltatás javítását, az uralkodó nepotizmus kiktűzőbölését, az ellenőrzés és felelősség szigorubbá tételét, a közgazgatási általános és független bíraskodás, a nyugdíjtörvény és a szolgálati szabályzat (pragmatika), az esküdtzések s a közvetlenség és szóbeliség behozatalát.

S követni fogjuk az iskolák s általában a közművelődési intézetek szaporítását és javítását, tiszteletben tartván a felekezeteknek jogos befolyását tanintézetekre, az állam törvényes főfelügyeleti jogának fentartása mellett.

Az anyagi jólét előmozdítása s pénzügyeink rendezése céljából elkerülhetlenül szükségesnek tartjuk, hogy Magyarország pénzügyi, ipari és kereskedelmi tekintetben is az osztrák gyámság és fenhatóság alól felszabadítsván, külön vámterületet képezzen, önálló jegybankkal bírjon s iparát, kereskedelmét saját érdekei szerint rendezze, csakis ily módon remélhetvén, hogy szigorú gazdálkodás mellett az egyensúly az államháztartásban helyreállitható lesz.

Ugy szintén követelni fogjuk ezután is a nép terhének könnyítését; az adóknak, a mennyire lehet, csökkentését, a hadsereg létszámának s a katonai szolgálati időnek leszállítását. Követelni fogjuk továbbá, hogy a földművelők, iparosok és kereskedők érdekei gondos ápolásban részesüljenek, a birtokos, különösen a kis-és közép-birtokos osztály észlelő intézkedések által a pusztulástól megóvassék, s mig a kivándorlásnak állami kedvezmények mellett egyebek között alkalmas helyen való telepítés által gát vettetik, addig a káros elemek beköltözése s honosítási és községi törvények módosítása által megakadályoztassék.

Szívünkön hordozzuk a munkások

sorsának javítását is, de ugy, hogy a társadalom alapjai meg ne ingattassanak, különösen pedig a tulajdon sérthetlensége csorbát ne szenvedjen.

Nem fogjuk elmulasztani az árviszek által sújtott vidékek mentesítésének szükségét hangoztatni, valamint a vízi és száraz utak szaporítása és javítása végett a közmunkatörvény megalkotását sürgetni.

És végre rajta leszünk, hogy a királyi kisebb haszonvételek méltányos áron megváltassanak.

Hogy pedig mindezen javítások akadálytalanul létrejöhessenek, szükségesnek tartjuk, hogy a törvényhozás egyik tényezője, a főrendiház akként alakíttassék át, hogy az a népképviselőten nyugvó képviselőházzal összhangzásba hozatván, egyfelől a kormánytól független legyen, másfelől a haladás útjában akadályt ne képezzen.

„Országgyűlési függetlenségi- és 48-as párt”. Fennebb közöltük az országgyűlési függetlenségi- és 48-as párt új programját egész terjedelmében. A program — mint mindenki olvashatja — lényegében semmi újat nem tartalmaz, a mint nem is tartalmazhat, mert pártunk elvei a történeti multban gyökereznek, szentek és változhatatlanok. Ujának csak részleteiben nevezhető, a mennyiben egyes kérdésekben a párt határozottabban alakban formúlazza az általa követni szándékolt magatartást. Mindazáltal a program több tekintetben öröndetes fordulatot jelent pártunk politikai életében. Elenyészeti azt a külső megkülönböztetést, melyet eddig a párt kétféle elnevezése, a „függetlenségi” és a „48-as” elnevezések előidézték, és melyek annyira félreértésre, félremagyarázásra szolgáltatnak alkalmat. A függetlenségi és a 48-as párt mindig ugyanazokat az elveket vallották; nem is volt ez sohasem két párt, csak az elnevezés volt kétféle. Most a kétféle szakadásnak a látszatát is eltüntetve a párt új elnevezése, és a kiknek eddig kételyük volt a kétféle elnevezés azonos jelentőségéről, azt a kételyt végleg megszüntette. A párt tehát az új program mellett is marad a régi; az új elnevezés mellett is csak ugy fog küzdeni hazánk önállóságáért, függetlenségéért, mint régen. Félreértések kikürtelése céljából mindezeket jónak láttuk elmondani.

Országgyűlés.

Az 1884—87-iki országgyűlés mindkét háza szeptember hó 27-én tartotta első ülését. Bár ez ülésekben csak a megnyitási szokásos formái folynak le, az alkotmányos élet terén e mozzanatnak annyira fontos jelentősége van, hogy az első ülés iránt való érdeklődés egyaránt hatotta át az új ház tagjait és a közönséget. Különösen érdekes volt a képviselőház ülése. Felolvasott a miniszterelnöknek az országgyűlés megnyitására vonatkozó átirata, valamint a megnyitási sorrendje. Elhatároztatván, hogy a legközelebbi ülés 29-én tartatik meg, Irányi Dániel szólalt fel. A ház általános figyelmé mellett, s a baloldali többszöri zajos helyeslései közt mondta el szép beszédét, melyben az országgyűlés megnyitási szertartásait vette elől bírálta.

Szeptember 29-én a budai vár mozzanatos élet színhelye volt. A trónbeszéd tartott meg, melyet a jelen voltak igen tartózkodóan fogadtak. Ez után a képviselőház ülése d. u. 1 órakor kezdődött, melynek egyetlen tárgyat a trónbeszéd felolvasása képezte. A főrendiház ülése érdekesebb volt. A miniszterek valamennyien megjelentek. Tisza Kálmán benyújtotta a főrendiházhoz benyújtott királyi leiratot. Ebben ő felsége a főrendiház elnökét Szűcs György Lászlót, alelnökül Vay Miklós bárót nevezte ki.

Szeptember 30-án, a képviselőház ülésében megtették az alakuláshoz való első lépéseket. A képviselők beadták mandátumukat s aztán sorházuk után megalkotották az igazolási teendőket végett a kilenc osztalet. A főrendiházban beadták szavazataikat a választási bizottság, s a többi állandó bizottság tagjaira.

Külföldi szemle.

Az okkupált tartományokban tudvalevőleg egy királyi leirat minden vallásfelekezetnek teljes egyenlőséget ad. Ez alapon újból kezdtek rendezni a vallásfelekezetek ügyeit, a mit most már teljesen befejezték. Eszerint a katolikus vallás szervezete: Szerajevóban székelt egy éresek és káptalanok, Banjalukában és Mostáiban pedig egy-egy plébánia van. A görög keleti pápáság élén egy metropolita áll, kinek előljárója a konstantinápolyi patriarkha. A portával történt megállapodás folytán monarchiának befolyással van a metropolita kinevezésére s annak támogatására négy tagból álló konzisztórium van. Ugy ezek, valamint a katolikus főpapok az okkupált területek centrából huzzák felekezeteiket s az eddig espárán a görög felekezetek által fizetett egyházi adót teljesen megszüntették. — A mo-

ne tünjenek el belőle soha. Annak megtörténni nem szabad.

Amig nemzetünk mátyrjait nem felelte el, mig érezni tudja vesztéseit, a mig könyei vannak a vértanui halált szenvedőkért, addig nem csüggedünk és hiszünk a jövőndöt. Azt a jövőndöt, mely a multból ered, a jövőndöt, mely a mult emlékeiből készíti hatalmas alapját, azt a jövőndöt, mely a magyar nemzet szabadság, függetlenség-és önállóságát fogja meghozni!

Meghaltak ok, mert e szentháromság volt jelszavuk: szabadság, egyenlőség és testvériség! Meghaltak ugyan ok, de az eszme hallhatatlan, az eszme él, életfaja a vértanuk hamvaiból nyeri tovább életének tápláló erejét. A nemes, nagy eszmék, melyek egy nép lelkét képezik, kitörnek még a koporsóból is, ha oda zárják őket. Az eszme feltámad, előtör, fényével és diadalával beragyogja a világot.

Más nemzeteknél mit egy század nem mutatott fel jelekben, azt mi egy napon vesztettük el.

Az igaz hazafiság, a nemzeti hála kegyelettel áldja függetlenségünk vértanúinak emlékezetét.

Mennyi nagy s dicső emlék van köztök e nevekhez. Egész fényűzőne a szabadság és függetlenség elveinek. Nevek csupán, mégis egész program.

A világot gyásznap emlékéből ily emlék ered. Ide juttattok beuntuket a hazatérülést, a melyről oly igazán, oly szépen írja Garay:

Letennél a bocsánat, Bűndért irtalmazás. Csak egy, mit nem bocsát meg, A — hazatérülés.

De azért egy hitünk, egy reményünk: a magyar nemzeti függetlenség napja fel fog ragyogni még, dicsőbben, fényesebben, mint valaha.

Legyen áldott s éljen minden magyar szívben a dicsőült szabadsághősök emléke!

A szomorú nap emlékének kegyeletében alig adóhatunk, mint ha az aradi vértanúk életének egy pár vonását közzöljük.

Aulich Lajos. Született Pozsonyban 1792-ben. Tiszta lelkű hazafi, a Sándor-gyalogosoknál ezredes; a haza szolgálataiban tábornokká lett s érdemeiért a középkeresztet nyerte. Buda bevételéig hadtestparancsnok volt, utóbb hadügyminiszter. Ö dönté el az isaszegi győzelmet. Részt vett a debreczeni országgyűlésben és a határozat-hozásban. Ugyint: Magyarország elszakítása a monarchiától és a Habsburg-ház kizárása. E miatt felszámolásban bírósnak találtatott és kőtel által végeztetett ki. A vértörvényszék előtt minden kérdésére emelt fővel válaszolta: „Királyom parancsából esküdtem hűséget a gyarmatalkotmányok s eskümet halálomig meg kell tartanom.”

Damjanics János. Stozán, a 2. banát határőrvidéki ezredben született. Élt 45 évet. Százados a 61. sorgyalogezredben, később tábornok és hadtestparancsnok. Szerb származásu volt, de annak lelkesebb magyar hazafi, ki hitorsorsait hazafiatlanságuk miatt engesztelhetetlenül gyűlölte. Hadi tényei közül legnevezetesebb a szolnoki csata. Ritka bátorság lakott benne s bizonyára nagy tetteket viz véghez, ha nem éri az a balsors, hogy lába eltörtött. Részt vett a fölkelők harcában és 1849. ápr. 14-ki debreczeni országgyűlésen szintén kimondotta az elszakadást mind a monarchiától, mind az uralkodó családtól. Egész uton szivarozott, mikor a vesztőhelyre vitték s az odaérkezésre a szivar is elfogyott. Szekeren vitték, mert lábaja miatt nem mehetett gyalog. Ö mondá, lábára mutatva, keserűen: „Ha te el nem

TÁRCA.

ARADI VÉRTANUK. (OKT. 6.)

Megénekeltem szent ténykedéseket, A szent s dicső szabadságharczókat, Miket szívünkbe s emlékkünkbe véstek, Erekljeül megöriz s át is ad Még el nem korcsosult utódainknak A szívkegyelet és honszerelme, Hogy emléket mind-n igaz magyarnak Ékép kimondatahatlan szent legyen!

S megénekelték reszketőn ez ajkuk: Mi lón ezért érdemjuttalmatok; Nyeműt ah, kétségbe esve hall csak A honfi! — Vértanukként hallatok. A nagy világmegváltás szent jelen tán, A melyen údv s örök áldás fakad, A szenvedés-szent, kínos keresztifán?! — Óh nem! Bítón s bukó keze alatt!

De most, halljátok honfiak! a lant s dal Nem zengi már a kintelt érzetet, Mely a szívet eltölti fájdalommal, A szemből ah, facsar vérvörnyeket! Örvendünk, hogy meghaltak ok miértünk! A vértanuk halála áldozat, A melyből — ez hitünk, biztos reményünk — Édes hazánkra áldás s údv fakad!

Hol hősök, bajnokok szétziszta vérét Ontják ki, ott csodás virág terem; Lepten-nyomon terjengve mind szel: Szőlőrd, önézetes honszerelme: S ha ez tenyészik, óh hazám! hegy-völgyön, Virulva istenáldott földeden, Nincs oly erő, nincs hatalom e földön, Hogy az kúrtson téged nemzetem!

Virulni fogsz — s virulj is nagysokáig! Késő koroknak ezredévin át, Virulj a nemzetét végcsakáig — A vértanuk kiontott vére ad El nem vitázható jogot tenéked, Ki erre méltónak találtatál; Hisz hosszú életért te oly sok élet S preszülő vért bőven áldozál!

Azért hosanna! Örvendünk derengő Feltámadásod ékes hajnalán; Nincs bánat immár szíveinkben — itt jó A nemzet, és kigyöngyölt zászlaján Ragyog magasztos hódolat jelének: „Údv néktek, bátor honvéd-martyrok!” És mig a zászlót lengeti, dicsienék Zeng ajkáról s örökre zengni fog!

S ha tornyosulna is netán fölétek Az ármány vést lehelő fellege, Szent csöppjeit a tiszta hősi vérnék Belengé a rágalom szele: Ne háborogjatok a sir őleiben, Halhatatlan dicsőült szellemek! Agyarkodjék az rátk bármiképen, Nyugalmatok ne háborítsa meg.

Nésen leszünk helyettesek szüntelen, Megbolygogjuk a bitor-gokat, Kik öröngyér, vadul, eszevesztetten, Letépték rólatok babértokat, Hogy árulók rít homlokára tűztek, A nagy világot ámtván ékep: A szegénybelvagy rajtok már v ott éj — Pusztuljón, vessen is ily léha nép!

Hosanna újra! Örvendünk derengő Feltámadásod ékes hajnalán; Nincs bánat immár szíveinkben — itt jó A nemzet, és kigyöngyölt zászlaján Ragyog magasztos hódolat jelének: „Údv néktek, bátor honvéd-martyrok!” És mig a zászlót lengeti, dicsienék Zeng ajkáról s örökre zengni fog!

1849. október 6.

A nap, melynek dátuma e sorok felett van, a magyar nemzet történetének egyik legszomorubb napja. Emlékezetes nap, az aradi vértanuk gyászos kimúlásának napja. Tizenhárom mátyr. A legdicsőbb eszmének: a szabadság eszméjének a vértanui.

Nincs magyar ember, ki fájón ne gondolna e napra; nincs magyar ember, kinek keblét össze ne szorítana az emlékezet az áldozatokra.

Hősök voltak ok, de nem hallhattak meg hősileg a csatatéren. A kényuralom bakója oltotta ki egy szent eszme kivitelére törő életüket.

Életüket és tetteiket Clio felvéste nemzetünk történelmének táblájára, a hálás honfiai kegyelet szíveinkbe. Neveiket pedig véssük be újra és újra emlékkünkbe;

hamedán vallásnak egyháznak szervezete természetesen a legtöbb nehézséggel ütközött. Eddig a konstantinápolyi sheik-ül-izlam töltötte be Boszniában és Hercegovinában a kádi-állomásokat s ez által a mohamedánokra természetesen igen nagy befolyást gyakorolt. Most az okkupált területekre van egy központi hatóság föllállítva, élén egy reis-ül mevali s 5 nevezni ki a kádiakat a kormány befolyásával és ellenőrzésével. Mind a három vallásfelekezetre meg van a képzőintézet, a határokon belül.

A Nagy-Olahországi álmódó románok rossz szemmel nézik a Románi és monarchiák közt fennálló szivélyes viszonyt. A román tulok föltyon igaznak monarchián ellen a nép és egyetemi ifjuság körében. Ellenszenvetnek a Sinajába utazott trónörökös pár iránt is ki akarták mutatni, mi ha sikerül, a vendéjogot a legbrutálisabban megsértették volna. Ploesti állomásnál ugyanis számos tanuló gyülekezett, hogy a trónörökös-párt ellen tüntessenek. A csesemő politikuskok azonban felszúrtak, mert két nappal korábban gyülekeztek és nem tudták bevárni a trónörökös-párt megérkezését. Füstbe ment egy másik tüntetés terve is, mely szerint az erdélyi románok egy küldöttsége fekete lepellel behorított külön vonaton akart berohogni Sinaja állomására. Így politizálnak Olahországban.

Bismarck ígérete, hogy a francziákat támogatni fogja, ha viszont a francziák a német gyarmat politikát támogatják, nagy izgalmat keltett Angliában. Az angol lapok azóta szüntelen foglalkoznak, a német-francia szövetség eszméjével, melyet egyszerűen lehetetlen tartanak. Anglia e pillanatban elszigeteltnek érzi magát és így könnyen érthető az angolok felajdulása.

Belgiumban még mindig ez új iskolatörvény foglalkoztatja az embereket. A szabadelvetek visszaadni akarják a kölcsönt a pápi pártnak és egy értekezletet kijelentették, hogy az egyházi testületek nagybirtokait a közoktatás szolgálatára kell fordítani. A szabadpárt párt jelszava: az egyház elkülönítése az államtól.

Városi közgyűlés.

Pécs szab. kir. város köztörvényhatósága kedden a városház nagytermében rendezte közgyűlést tartott. — Perczel Miklós főispán elfogalva az elnöki széket, üdvözölte a szép számmal egybegyűlt bizottsági tagokat s megnyitotta a gyűlést.

Következett a napirend.

Ülőváltott a belügyminiszter leírata az 1883-ik évi házi pénztári zárszámadás felülvizsgálásáról. Tudomásul vétették.

Ülőváltott a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet az iparkörvény végrehajtása tárgyában. Tudomásul vétették, a tanács megbízást nyert, hogy szabadon intézkedhessenek az új törvény végrehajtása érdekében s utasították, hogy intezzen felhívást az iparosokhoz, vajjon hajlandók-e ipar-tesztlettel alakulni s lehetőleg hasson oda, hogy a törvény intenciójának megfelelőleg megalakuljon az ipar-testület.

A kijelölt választmány jelentést tett a helybeli kir. reáltanodánál tervesedése jött mennyiségű- és ábrázoló mérési tanszékre eszközölt kijelölésről s ennek kapcsán felvitatottok a kinevezést eszközöző vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete, mely szerint: Kis József, lap-szerkesztőnk fia lón kineveztve.

Következett a tanács jelentése a másod-mérnöki állomás betöltése iránt ki-

tűzött pályázat eredményéről. Pályázta: Brenner József, Emerich Lajos, Neugebauer Miksa, Castelli A., Ledényi Ferenc. A tanács megbízást nyert, hogy egy évi próba-idő kikötése mellett, alkalmazza azt, a ki legmegfelelőbbnek ígérkezik a hely betöltésére.

Ezt követte a Spitzler és Nöthig-féle házak megvételé ügye, mely tulajdonképpen megkezdés alatt áll s mégis napirendre lón kinttve. Mindenekelőtt felőlváltott a tanács jelentése, mely a házak megvételét nagyban ajánlja. Ajánlatának indoklására azt hozta fel, a már múlt közgyűlésen előterjesztett érveken kívül, hogy a házak ez idő szerinti jóvedelmzése megállapítottan, szép hasznót, a befektetendő 40,000 frt (vételár) 6%-át biztosítja, amennyiben a Nöthig-féle ház mostani évi bérösszege 1760 frtra rug s a Spitzler-féle házé 900 frtra. — A vételár a város törzsvagyonából lenne fizetendő. Végül mentegőbeszélre került a sor az iránt, hogy a felebbesztés csakis — kettő elöl mulva lón ferjetesz. A liba azzal títetett el, hogy „elnézésből” támadt. A közgyűlés belenyugodott. Nagyon csodáljuk! — Papp József biz. tag, a tanácsai jelentés felőlváltására után felszólalt s azon óhajának adott kifejezést, hogy az ügy vétségé le a napirendről s mindaddig ne tárgyalassék, míg csak a kisebbség által beadott felebbesztésre a miniszteri határozat meg nem érkezik. — Perczel Miklós elnököl főispán formai akadálynak tartja csak azon körülményt, hogy miniszteri határozat nem hozható még a felszólalásra, de minthogy az ügy alapjából ismét új, tehát tárgyalhatónak véli. — Aidinger János polgármester szintén az ügy tárgyalása mellett emelt szót. — Károly Mátás biz. tag felszólalván, azt mondotta, hogy am boesátokozanak az ügy tárgyalásába, de a határozatot a felszólaláshoz hasonlólag — majd csak két hó lefolyása után terjeszték fel. — Elvégre a többség tárgyalatni kérte az ügyet. Ráth Mátás biz. tag az ő megszokott ékesszólásával szörnyen ajánlotta a szóban levő házak megvételét. Bánfay Simon biz. tag kéri a feltételeket, mert szerinte addig nem lehet a vételbe bocsátkozni, míg a feltételek részletesen nem ismertetnek. Bábely zavar támadt! Egy része oda nyilatkozott, hogy a vétel már a múlt közgyűlésen el lón határozva, tehát ez ma már nem képezhet új kérdést, más rész pedig azon véleményen volt, hogy a minapi határozat nem vehető most figyelembe, minthogy felebbesztés alatt áll. Hosszas dühköszívő után a főispán a következő kérdéseket tette fel: — Megveszi-e a város közbizsége a Nöthig- és Spitzler-féle házakat, vagy sem? — Ötvenkilenc igen, tizenkettő nem. — Megveszi-e 40,000 frton? — Ötvennyolc igen, tizenhárom nem. — Honnan fedeztessék ez összeg s mely módon?

E kérdésnél ismét vita támadt. A többség a törzstől kívánta fedeztetni az összeget. Papp József biz. tag eileme volt, kijelentvén, hogy ez eljárás homlok-egyenest ellenkezik a város jól felfogott gazdasági érdekeivel. Megengedi ugyan, hogy a megveendő házak jelenlegi helyzetben megközzák a 6%-ot; de — mint szándékolva van — újja építve (mely művelet 100,000 frtra rug) lehetetlen, hogy megközza csak a 4%-es kamatot is. Felszólaló 1000 frtot ígér annak ajándé-

nyen védett komáromi sáncokat, hogy ezen tette után tábornokká neveztetni ki. Az osztrák 34-ik gyalogezredből szadasi ranggal lépett a honvédek sorába. Felsőáruslásért köztel végeztetett ki.

Lalner György. Az oly égető szükségé vált gyors hadi felszerelés s fegyvergyártás körül, ritka szakképzettségével igen nagy szolgálattal tett a magyar hadseregnek, s szerzett érdemeket magának. Osztrák őrnagy volt a Gyulay Ferenc gróf sorgyalogezredben, s mint ilyen átlépvén, ezredes, végre tábornok lón. Kötéllel végeztetett ki. Szül. Besztercebányán, élt 53 év.

Lázár Vilmos. Nagybecskerekben születésű, 34 éves. Lelkesült ifjú hős. Mint osztrák hadnagy lépett a haza szolgálataiba s a csatáron szerzett érdemeiért ezredes, később hadtestparancsnok lett. Leginkább a ráczok elleni ütközetekben tüntet ki magát. Az ítélet köztel általi halálra szült, de kegyelem után golyóra változtatott. Utolsó szavai: „Istenem! nőm és három gyermekem!”

Gróf Leiningen-Westerburg Károly, hessen-darmstadti származású főúr volt, de azért híven ragaszkodott a magyar nemzethez s annak megtámadott szent ügyéhez. Bátor katona és tetőtől-talpig gentleman. Családjá által rokonságban állt az íngal királyi házzal, mégsem kapott kegyelmet. Hősiességével több csatában kiűnt, így vácziban és Buda bevételénél. Ez utóbbinál tábornokságot vívott ki magának. A hadseregnek mint minden veszellyel szembeállni kész s elszánt csapatvezért tisztelték. Kötél által végeztetett ki. Született 1816-ban.

Nagy Sándor József, nagyváradi születésű, 45 éves. Ézen hazafiat oly lángoló hűvel szerető hős, ki ha száz élettél bir, százszor fölálodza magát az imádott haza és szabadságért, mint ugy. Huszárpályát lépett a szabadságért küzdők sorába, nem-

kul, a ki 40,000 frton megveszi a két házát. Fürster Béla biz. tag közbebe-szólt, hogy: „Szaván fogom!” — Papp József igen ügyesen jegyzé meg, hogy csak annak adja az 1000 frtot, ki magának s nem a városnak veszi meg a házakat. A város pazarló! — Fürster Béla biz. tag, hajlandó megszavazni, hogy a törzstől fedeztessék az összeg, de csak úgy, hogy az idővel visszatérítessék, hogy az utóköz így a fekvő vagygon mellett megesonkitaltan törzsvagyon birtokába jussanak. Fekete Mihály tisztú ügyész igen szépen tartja Fürster szándékát, de azt hiszi, hogy az adózó közönség megterhelése nélkül alig lenne megvalósítható. Végül ismét felvetetvén a kérdés: vajjon a törzstől fedeztessék-e a 40,000 frt s mely módon? ... 58 szoval 13 ellen határozott, hogy a törzstől fedeztessék, 4% jövedelem s 1% amortizálás mellett.

Következett a köztisztaság s a közegészségügyi szabályrendelet tárgyalása. Csekélybű módosítás után egész terjedelmében elfogadtatott s megerősítés végett felterjesztani határozatott.

A „kafkák” nyilvántartását s ellenőrzését előző szabályrendelet javaslat hasonlóképp el lón fogadva.

Az állandó pénzügyi szakbizottság előterjesztése a városra regalék után kivetett illeték-egyenértékli többletnek fedezése érdekében, határozatott, hogy a bor után hektoliterenként 10 kr., a sör után 16 kr. többlet fizetendő a keresmarosok és sörösök részéről.

Czirák Ignác biz. tag interpellálta a rendőrkapitányt a heipenzésdek körül felmerülő visszaélések miatt. Lechner rendőrkapitány hosszas védekezéssel igyekezett ugyan az interpelláció élet venni, azonban alig sikerült, minthogy Czirák Ignác mindmegannyi megtörtént tény felsorolásával bizonyított. Remélhető, hogy az interpellációknak idős hatása lesz.

A közgyűlés d. u. 1 órakor véget ért.

Szakértői vélemény

Dr. Schwart Károly bécsi vállalkozó által Pécs szab. kir. város közönsége részéről czélba vett vízvezeték kivétel tárgyában benyújtott tervezetre vonatkozólag.

Az említett tervezet azért, mert a vízvezeték a rendkívül kedvező fekvéssel bíró, kettő mennyiségű és elismert jó minőségű vizet nyújtó „Tettye” forrás kihasználására alapítja, e városnak nyilvánvalóan előnyös kérdését, — az átváltozás óhaj szerint — a lehető leghelyesebben oldja meg.

A nevezett forrás és a város mélyebb fekvésű területe között a magassági különbségek egészen 112.5 méterre, vagyis 11.25 maximális légnyomatra emelkednek, a melyek tehát hidrotechnikai szempontból mellőzhetlenül megkívánják azt, hogy a csőhálózat, ép úgy mint a tervezetben keresztül vive van, két övkörre osztassék s ezen övkörök egyike a magasabb és másika a mélyebb fekvésű terület vízellátására alkalmas víztartó és csőhálózattal láttassék el.

Az 1874-ik évtől eszközölt vízmérések szerint a forrás által szolgáltatott napi mennyiség minimuma 1015 és maximuma mintegy 5656 liter vagyis fejenként 33-01 egész 188 liter tesz, mely mennyiség — szemben azzal, hogy ez időszertit vízellátási módszer mellett ezen forrásvízzel naponta egy fejrre csak 254 kbmtr., vagyis 8.4 liter csik, — a mutatkozható sokára ezredes, végre tábornok s hadtestparancsnok lón. Különösen Buda bevételkor tünt ki, az első közt volt, kik a vár falaira másztak. Szível, lelekkel híve volt a szabadságharc ügyének; Bürgyér iránt már 1844. április vége óta bizalmatlansággal viseltetett. Kötél általi halálra ítéltetett.

Poltenberg Ernő, bécsi származású, még csak 35 éves volt. Midőn György Budát ostromolta, ő a 7-ik hadtesttel Győrnél táborozott. Mikor a bitófa alatt végigégett társain, így szolt: „Szép deputáció megy Istennek magyarok ügyében reprezentálni.”

Schweidel József, zombori születésű, 36 éves volt. Pestnek visszafoglalása után Pécsnek, majd Szegednek lett vájárparancsnoka; előbb őrnagy a Sándor orosz huszárezredben. Golyó által végeztetett ki.

Török Ignác, elsőrendű tekintélyű a mérnöki tudományok terén; Komárom remek megerősítése méltó elismerést szerzett számára; a győri és szegedi sáncok hasonlólag az ő művei voltak. Már az osztrák hadmérnöki testnél alezredes, a királyi testőrségnél pedig a mérnöki tudományok tanára volt. A magyar kormány méltányolni sietett a hadseregére nézve oly fontos tehetségeit s tábornokká nevezte. Szül. Gödöllőn, 1795-ben. Kötél által végeztetett ki.

Gróf Vécsey Károly, pesti születésű, 42 éves volt, őrnagy a hannoveri királyi huszárezredben s es. kir. aranykulcsos vitéz, később tábornok. 1849. elején, midőn gróf Esterházy Sándor tábornok és Nádosy ezredes a bácskai hadtestet át akarták vezetni az osztrák részre, Vécsey a had élére állván megmentette azt és megsemmisíté az árulás cselzővénjét. Kötél általi halálra ítéltetett. Ő volt az utolsó kivégzett, neki jutott a kinos feladat, hogy végignézzé bűjtársainak haláltusáját. *Aladjuk örökké emlékkélt!*

Ykanor.

fokozódott szükséglet fedezésére is kellő biztonságot nyújt.

Mivel azonban általános tapasztalat szerint minél több víz áll rendelkezésre, annál több fogyasztatik, — a vízfelesérts megakadályozása végett czél szerül a házak vezetékcsövein vízmennyiségmérő szerkezetet alkalmazni.

A kérdések forrás vizének csekély hőmérsékletű voltaival, melyek egy éven át átlag 2° R. tesznek, így a víz 19. fokot tevő keménysége, a Tettye forrás kihasználását igen ajánlatossá teszik; de sőt ajánlatos volna ez még akkor is, ha az említték — a víz minőségét befolyásoló tényezőknél nagyobb lennének a 4. R. illetőleg 25.°), — avagy már a megengedhetőség határain s túllépnek s e miatt a víz alkalmazása tullel ezéjből a most teljesen felesleges vegyi módszereket kellene alkalmazni.

Az esetben, ha idővel elemi események a forrásvíz bőségét netán kevesbitenék, vagy ha az város jelentékeny megnagyobodásával szemben már elégtelennek mutatkoznék a most szörnyen levő tervezet szerinti csőhálózat, a meglevő mellékforrások legnagyobb részével, esetleg mély forrásokkal (Tiefquellen) mindenkor czél szerűen összekötés lehet hozható. Ezen eset ugyan a rendelkezésre álló adatok szerint alig képzelhető: mert a Tettye-forrás már azért is, hogy a felelté levő hegy katián alaku mélyedéseiben összegyűjv s máshova le nem folyható eső és hóvíz leszárvágásából nyert leginkább vizetartalmát, — felette előnyös földtani helyzetűl bír, mely fokozva van az által, hogy a mélyedések erővel körítettek s hogy a Meesek kopár helyeinek befásítása az új erdőtervény értelmében eszközöndő lévén, ezen befásítás s annak a forrás érdekében való gondozása s fenntartása a város közönségének bizonyára kiváló gondjait képezzenti.

A tervezet műszaki részére vonatkozó észrevételek.

a) A tervben 2-ik számmal kitüntetett forrásház és czél szerűen és zápp alakban van előállítva.

Az 5 méter belvilágosságú átmérővel felvett kutakna, a most meglevő kerítésfal eltávolítása után, a behullott vagy a forrásvíz által nagyobb esőzések alkalmazva kiszáradt kaviestól és a víz által képezett mészavartól megtisztítandó akként, hogy a forrás szintje fúrással vagy repítés által körülbelül 4 méter mélyre leszállíttassék s e mellett a forrás nyílása (kifolyási pontja) kellőképp bevíttessék, mely esetben a jelenleginél nagyobb s állandó vízmennyiség várható.

Az eddig teljesített furások csak talajkutatók voltak, a melyekből azonban következtethető, hogy a forrás eredetileg a jelenlegi felszínnél tetemesen mélyebb algha lehetett, miután a forrásvíz, — a mint a pár év előtt eszközölt tisztogatás alkalmával is kitűnt, — nem mélyebb mérszűli lerakódásokon keresztül, a mint az gyantított, hanem közvetlenül tiszta kagylómész-sziklarepedésen jön a felszínre; tehát a forrás felszínjének a fent ajánlatba hozott mélyben leszállítása, csak is az ígriben mutatkozó kavics törmelékűl való megtisztítást előzoza s ha a leszállítás a fentebb javasolt 4 méternél még mélyebbre eszközöltetnék is, — a 4 méter leszállítás mellett a várhatóan jelenkényen nagyobb vízbőség alig lesz elérhető.

Mészűl a forrás szintjétől mélyebbre s távolabb a föld alatt nagyobb mennyiségben mutatkozik ugyan, de ez csak is a jelen forráspontra kapcsolatosan lehet alább fekvő sziklarepedésből, — a víznyomás folytán félre toldt víz lerakódásának következménye lehet.

A forrásház pitvarszintje (Sohlen niveau) alatt pudig 1.8 méternyire elhelyezett 200 mm. nyílású kiveztő csőnek, a kutakna belső részén sziphon alakban kell végeződnie, vízesőkkenés esetén a levegő behatolása s ez által azután savas mész kiválása megakadályoztassék.

b) A tervezetben 2. 3. és 4. számokkal jelzett víztartók, a szűrők és szilip kamarákkal együtt, a terv biztonsága és tulajdonságának, a nyomási magasság és vízkeringésnek megfelelően vannak tervezve.

Wein ígazató ur 2. C) alatti véleménye jelentésében javaslatba hozott szűrő-tolóház és esavár változtatások csakugyan czél szerűek s az alsó víztartó kivételcsövein tervezett uszófej (Schwimkopf) megtartandó.

Mindekt víztartó belvilágosságának méretei, a jelenlegi maximális napi vízfogyasztás arányának megfelelően ugyan; ámde a jövőben felmerülhet nagyobb igényekkel czél szerűl már most számolni az által, hogy a lehető legkevesebb költséggel és minden zavar nélkül szükség esetén, mellette egy másik víztartó felállítás is lehetővé tétessék, a mi pedig könnyen ki lesz viheto akkor, ha a most tervezett víztartóba tartalék be- és kiveztő-cső falazatik, mely csövek használatig megfelelő lemezek által zárva tartandók.

c) A tervben 5 szám alatt részletezett különböző csövek és összeköttetések a mérnök és építési egyet szabványai szerint készitettek; hasonlóképp vannak az ugyanazon lapon kitüntetett falvastagságok és súlyadatok a következőkben helyesen felvéve u. m.

8-5 mm-rel illetve 13.60 kg/m ³ pro m ² 66 mm. b ² csőre D.	9-0	"	18.70	"	80	"
	9-0	"	23.03	"	100	"
	10-0	"	29.80	"	125	"
	10-0	"	37.46	"	150	"
	10-5	"	45.53	"	175	"
	11-0	"	54.16	"	200	"
	11-5	"	63.40	"	225	"
	12-0	"	73.20	"	250	"

Az előidított falvastagság, — a $\frac{2}{3} = 0.7$ cm. + 0.0125 d és $\frac{2}{3} = 0.7$ + 7.5 képlet szerint, 7 — légnyomásnak megfelel, a mely tökéletesen elegendő, miután a magas nyomású övkör legmélyebb pontján a maximális igénybe vétel csak 6.13, az alsóbb övkörben pedig 5.73 légnyomás tesz.

A csövek, tolóházak és tűzcsapok belső szilárdságának megkísérzése czéljából a vállalkozó által ajánlatba hozott 15 légnyomású fellhnyomás (Überdruck) minden körülménynek megfelelő; a miert is a lerakandó cső hálózatnak részletekint való nyomás-kísérlet alá vétele felesleges akkor, ha a vállalkozó legalább 3 évre szavatosságot vállalt magára, miután ezen csövek a gyárban amúgy is kísérlet alá vétetnek, és így csak is a csöveknek itt történendő összetoldásai lennének előleges szabályos nyomás alá vendők.

Miután pedig a csövek többnyire homokos és köves talajba helyeztetnek el s így reájuk a levegő és nedvesség énylítőleg (oxid) hathat, kívánatos, hogy a csövek aszfalt-mázzal (asfalthead) kenessenek be.

A csöveknek anyagban való ágyazása csak ott viheto ki, a hol alkalmas anyag van közlélben.

d) Az egész városi csőhálózatról, ezek kiállításáról s az egyes esőszakszakok belső világosságának méreteiről, két gondosan elkészített terv ad felvilágosítást, melyekben a vállalat az egységesszámokat, illetve az egyes utcák lakósi számát is elötünteti, mint a melyek az elméletileg szükséges és előirt eső-átmérőnek, a maximális víz átfolyás, víz-fogyasztás mennyiségének meghatározásánál szolgálnak.

Dupuit-féle legnyomású eszközölt egyes kísérletek a táblázatban foglalt adatok helyességét igazolják.

Mindekt övkör csőhálózata kombinált keringési és sugárrendszer szerint van tervezve, minek folytán a viznek megállása (Stagnation) és megromlása lehetetlenítettik.

A város külterületén fekvő néhány utca csak esőkiágazással van ellátva, a mi gazdasági szempontból annál inkább helyes, mert az azokhoz való esatlakozás által a víz minősége nem szenved, nem változik.

Összekötő cső fel van véve összesen:

	a felső és alsó nyomási magasságban méter
250 mm. átm. csövek	540
225 " " "	765
200 " " "	—
175 " " "	510
150 " " "	735
125 " " "	725
100 " " "	1326
80 " " "	4360
60 " " "	4740
	2305
	2260
	15390
	18010

a mikhez hozzáveendő a forrásház és magas víztartó összeköttetéshez hovatálkozó szükséges mintegy 200 méter hosszú és 200 mm. átmérűtű csövek is.

Ezekhez mérten a 103 db tolóház, a 146 db tűzcsap, valamint a budai városon tervezett 33, a siklósi városban tervezett 9 és a szigeti városban tervezett 24 kut-állomás elegendőnek mondható, miután a legtöbb fekvő kutak is oly fogyasztási körbe esnek, melynek sugara 140 mrt tesz, míg a kutállomások legnagyobb része rendszerint csak 70-80 mtr fogyasztási körsugárral bír.

e) A csőhálózatba azonban még a következő pótesőlerakások veendők fel u. m.

1. Az alsó malom-utcai esővezetékűl, a Szemányi féle malomtelken — az új honvédlaktanya előtt — nyitandó az utcaon keresztül a légszuszgár felé, 80 mm. csővezeték, 225 méter hosszúságban két tűzcsappal és kifolyási ponttal, vagyis kifolyó kútnyalással.

2. A buzatéri s 80 mm. csővezeték 100 méter hosszan az új közútig s egy tűzcsap.

3. A pálya-utca 80 mm. vízvezetékének folytatása 240 méter hosszan a vámház felé, a mely eső-vezeték végpontján kifolyó kút tűzcsappal létesítendő, a mivel szemben a tervezetbe a Balokány közelében felvett egy kút felesleges, mert itt a balokányi forrás-kút amúgy is rendelkezésre áll.

4. A felső vámház-utca 80 mm. vezetékének 220 mtrrel való meghosszabbítása egy tűzcsappal.

5. A Tettye-utcai vezetékűl 80 mm. esőlerakás 130 mtr hosszan a Hatház-utca felé egy kút s tűzcsappal.

6. A budai külvárosi Szőlőkörbe 80 mm. vezeték, Antal-utczától 100 mtr hosszban, kifolyó kút s tűzcsappal.

7. Az Antal-utca alsó sarkától a Mandola-utca közepéig 80 mm. vezeték 130 mtr hosszban, kúttal és tűzcsappal.

8. A szigeti külvárosban Klimó-utca és Makár-utca sarkán egy tűzcsap.

9. A mezőszéli 80 mm. vezeték hosszabbítása a Szedreskertig 200 mtr hosszban tűzcsappal.

10. Az Atilla és Bátori-utca sarkától a 80 mm. vezeték folytatása, az újonnan építendő katonakórház telkén keresztül a

törzs, ma már Bécsben lennek. Gyönyörű szakkála volt, mielőtt a hóhér nyakára hurkozta a kötelet, rászólt: „Vigyázz, fel ne borzold szakállamat!”

Dessauky Árisztid, az órvédelemből hazszék egyike. Mivót az ünévdelmi harc kezdetét vette, mint nyug. osztrák lovas kapitány lépett a magyar hadseregbe, hol dandárparancsnok s tábornok lett. Felsőáruslásért köztel általi halálra ítéltetett. Azonban ez ítélet kegyelem után golyó általi kivégzésre változtatott. Kivégzésétekor igen nyugodtan viselte magát. Kérte a papot, adja át nejkének levelét és néhány apró tárgyat. Született Csákányon (Abauj-megye) 1802-ben.

Kiss Ernő. Született Temesvárott 1800-ban. Ezredes és a hannoveri király nevével viselő huszárezred parancsnoka, a kir. hannoveri Guelf lovagrend I. osztálya, a pápai Krisztus-rend tulajdonosa volt. A ráczok elleni vándor harcokban tüntet ki leginkább magát. Lőpor és golyó általi halálra ítéltetett, mert tekintete nem vevén a neki a cs. kir. búsági főhadparancsnokság által kézbesített felhívást, mely az 1848. évi okt. 3-iki legfelsőbb miniszterium értelmében a magyar országgyűlés és a miniszterium megszűntetését és az ország állapotba vételét rendeli el; és nem engedelmessédvén a parancsnak, hogy csapatátvala Temesvárra vonuljon vissza, a fölkelők sorában maradt. Továbbá Kossuth Lajos javaslatára kimondotta az elszakadást. — Kiss ebuszvárban a papitól, felkiáltott: „Szegény hazám! vége mindennek! Isten büntesse hóhéraikat!” — A golyó vállát furta keresztül; erre három közlegény rátartá puskáját és megadta neki a kegyelemlovást. — Elítéltetése után több millió értékű vagyonát lefoglalták.

Kúcsics Károly, őrnagy volt a császári hadseregben. 1808 ban született Belike-Gajovácson. Oly csodálatra gerjesztő vítézséggel rohanta meg ápril hóban a kemé-

felső utig, 350 m: hosszban, két tüzessappal és két kilyfő kúttal, a felső utcán is egy kilyfő kút és tüzessappal.

11. A szigeti országot 80 mm. vezetékkel a Lakits lakonyától a várn felé 150 méternyi hosszban való folytatása egy tüzessappal.

Ezek szerint kibővítendő a tervezett vezeték:

A budai külvárosban a 80 mm. vezeték 1145 m. hosszban 4 kúttal és 8 tüzessappal.

A szigeti külvárosban 80 mm. vezeték 700 mtr hosszban, 3 kúttal és 6 tüzessappal és Wein úr által a belvárosban még javaslatba hozott 5 drb tüzessappal. Összesen 80 mm. vezeték 1845 mtr hosszban 7 kúttal és 19 tüzessappal.

A tüzessapok egymástól való távolsága kellő biztonságot nyújt s a hozzáfutólakozásról gondoskodva van; mely egyúttal megjegyeztetik, hogy Wein úr által szakvéleménye 2. d) pontjában javasolt fenntebb említett tüzessapok mindenesetre alkalmazandók.

f) A esőárkok 1-4 méterre felvett mélységűek csak oly esetben engedhető eltérés, a hol helyi akadályok forognak fenn.

A gázvilágítás fővezetékeinek keresztmetszete lehetőleg kerülendő, s a hol az egyáltalán ki nem vihető, ott a vízcső a gázvezeték alatt helyezendő el.

g) A 6-7 számú vázlat lapokon előtüntetett tolvárak, tüzessapok stb. a többi izben teljesítet kísérletek szerint elészterteknek bizonyultak.

A tolvárak ék-alakú sűrűt felülettel (Dichtungsfächen) bírnak, melyek ritkán romlanak el, illetőleg tagadják meg a szolgálatot.

A tüzessapok szelepei, javítás szükségének esetében gyorsan és könnyen kiemelhetők.

h) A 8 számú vázlatlapon előtüntetett szabadalmazott csappal ellátott folyó kút azonban nem felel meg minden kívánalomnak, mert bár a vezetékbe való vízviszályok kiküszöbölésére szabadalmazott szeleppel lehetőleg elháríthatnak, az öntött vasból készült kútszlopok azonban a téli fagyok ellen elégséges védelmet nem nyújtanak.

Megjegyzendő még, hogy a szabadalmazott szelepeknél elől alkalmazott dugattyú, — a víz nyomás által nehezen záródik és többszöri használat után meglazul s a kifolyó pontot nyitva hagyja.

A barom-itatásra is alkalmassá teendő folyó kútnál a könyök-csőveknek megfelelő nyílás adandó.

Az emondottak helyességének beigazolására kivánatos volna a Schwartz-féle módszer szerint készített kútszerkezetnek a jelenlegi vízvezeték egyik helyén kísérletképpen való felállítás.

(Vége köv.)

Tanügy.

A pécsi nagy tanítótestület közgyűlése.

A pécsi népiskola összes tanítói és tanítónői f. é. szeptember hó 27-én a belvárosi népiskola dísztermében közgyűlést tartottak Warga Ferenc, belv. népiskolai igazgató elnöke alatt. Az elnök üdvözlően az egybegyűlt tagokat, a gyűlést d. e. 10 órakor megnyitotta.

E gyűlés első tárgya volt az országos kiállítás. Erre nézve egy bizottság küldött ki Warga Ferenc elnöke alatt, mely bizottságnak feladatát tűzött ki az egyes tantárok által beküldendő, a kiállításra vonatkozó tervezet és költségvetés átvizsgálása és az iskolaszékhöz betervezési, szóval a kiállítási munkákat vezetni. E bizottság tagjai a következők: a belvárosi tanítótestület minden tagja, továbbá: Horváth A., Haksch Franziska, Rozsics S., Nyers A., Germann J., Szelmann Gy., Czink R., Dobra J. és Borsy György.

Ezután következett a könyvtárnok jelentése a testület könyvtár állásáról. E jelentés szerint adott a város a könyvtár javára 6 év óta minden évben 50 forint: tesz összesen háromszáz forintot. Ezen összegért vásárolt a testület 100 drb könyvet; azonkívül van még 105 drb ajándékozott könyv. E jelentés kapcsán indítványt hozott, miszerint a könyvtárnok ezental minden gyűlés alkalmával tegyen arról jelentést, hogy hány tag vitt el könyveket a könyvtárból olvasás és önképzés céljából. Föl kell említeni, miként a könyvtárnoknak, Repics Vincének a könyvtár hiú és fáradhatlan kezeletéről jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott.

A harmadik tárgy volt a tisztújítás. Rozsics Sándor igazgató indítványára egyhangúlag megválasztották a volt tisztviselő ismét, és pedig elnöknek: Warga Ferenc; könyvtárnoknak: Repics Vincze és jegyzőnek: Borsy György.

Végül midőn az elnök meleg szavakkal köszönetet mondott a testületnek azon örök emlékkért, hogy érdemeinek elismerésül arczképét lefestették — mely szakemberektől jött elismerést nagyobb becsülé, mint bármily más kitüntetés — a gyűlést 3/4, 12 órakor berekesztette.

(W.)

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Pécsi Figyelő” mult heti számában „Csendabogár” cím alatt megjelent személyeskedő közlemény am részére vonatkozólag, mely testületnek egyik tagját hivatalos működésében támadja meg, úgy Schneider István tagtársunk, mint egész in-

terzetünk jó birneve érdekében bárkivel szemben is, kötelességünknek tartjuk kijelenteni, miként ez czikk fenntebb említett vonatkozásai nem egyebek, mint rágalmak és rosszakarú demenziálások.

E sorok szíves közlését kérve vagyunk kíváló tisztelettel

Pécsen, 1884. évi okt. 1-én

A pécs-belvárosi közs.-tanító.

Különfelek.

— Elérkezvén az utolsó évnegyed, felhívjuk tisztelettel olvasóinkat az előfizetés megújítása iránt s ezzel kapcsolatosan felkérjük hátalékosainkat is, legyenek szivesek hátalékaikat mihamarább beküldeni, hogy a lap amugy is nagy áldozattal járó folytatásos megjelenésé akadályokba ne ütközzék. A kik lapukat nem kívánják tovább jártni, sziveskedjenek visszaküldeni.

— Lapunk mai számához mellékelve veszik t. olvasóink TAIJS JÓZSEF nyomdai helyiségének változtatásáról szóló körlevelet.

— Színészet. Aradi jól szervezett színtársulata a napokban érkezik városunkba, hogy itt Thália templomát megnyitva, a műpártoló közönségnek kellemes, élvezetes estéket szerezzen. Az első előadás folyó hó 11-én, azaz mához egy hétre fog megtartani. Színe kerül ez alkalommal „Bánk bán”, Katona József örököségű, remek alkotású történelmi drámája, mely a saions megnyitót estének kétségkívül ünnepélyes színezetét fog kölcsönözni. Üdvözljük a derék igazgatót az ügyes választásért! Az előadás a himnusz elnéklése előzi meg, melyben bemutatás-kép az egész társulat részt vesz. — Vasárnap Bereczik Árpád „Vén kucez”-ét adják, mely nálunk még újdonság. — Hozza Isten nemzet-napszavainkat — tárt karokkal várjuk őket!

— Eljegyzés. Matarovszky Béla tanár, a helybeli tanfelügyelőség tolnoka — jegyet váltott Reiczky Mariska k. a. Cseregy Károly kuriai tanácselnök unokahúgával. — Boldogság koszorúza a szerelmi frigyét!

— Villamos házörző. Lapunk mi-napi számában már említett tettünk az új találmányról, s most ismételt megemlítjük azon korrekcióival, hogy feltaláló nem „miskolczi”, mint jelezte volt, hanem a lugosi távirta főnöke. Neve: M u s i e s Zsigmond. Mint értesültünk, feltaláló folyó hó 16-án átutaztatva e villamos készüléket Pécsen bemutatja. A „Villamos házörző” háromfélekép működik az ébresztésre és pedig: kelep, gyufát gyújt és ha a felélesztendő oly süket volna, hogy a kelepést nem hallja, azt egy viztartó (1 liter köbtartalmu) készülékkel leönti. E három féle működést tetszés szerint egyenként vagy együttesen is lehet eszközölni, aszerint mint a gépezet bekapcsolatik.

— Ismerkedési estély. A pécsi jogakadémia ifjúság ma tartja, minden évben szokásos ismerkedési estélyét a Scholze-féle sörcesszalonban.

— Elzúllott élet. Városunk, egy mindenki által ismert, s a mily origiális, ép oly közrészvételt keltő alakja hagyta itt a mult heten a terhes földi pályát, ternegynyi bújával-bajával. A megboldogult sokat szenvedett, mig végre kiszilveredett. Életmódjára nézve nagyon hasonlított a mi hajdani vándor hegedősökünkhöz. Pengete lantját s a műbarátok pártfogásából tengette életét. A lapokban is gyakran találkozott az olvasó közönség egy-egy költeményével, rajzával, melyek alatt neve szerénykedett: Széplaki János Sándor. A szegény fiatal ember nincs többé! De ha nem esalódnunk: jobb is ő neki ott alant, hol nem bánt a gond, hol nincs fájdalom, mint ide fenn, hol örök küzdés, nyomor, szenvedés által gyötörte az engesztelhetetlen sorsharag. Ugy hisszük, nem lesz érdeketlen, ha röviden, pár vonással megemlékezünk előéletéről. Székely származásu, született Erdélyben 1856-ban. Atyja a közbizseregben szolgált s kapitányi rangot viselt. Végezve az elemi iskolákat, gimnáziumba iratkozott s a három alsó osztály befejezése után a könyvnyomdászattól választotta élet-pályául s helyben a Ramazetter-féle nyomdában tanoncsokodott. Elérvén a katonakort, besoroztatott a honvédséghez s áttételt a székesfehérvári zászlóalj-parancsnoksághoz irodai szolgálatra. Itt magára vonta Hollán figyelmét, ki pártfogása véte a szép eszt s önszorgalom által meglehetősen képzett fiút: nevelőül alkalmazta kis gyermekei mellé. Ekkor munkatársra lett a „Székesfehérvár és Vidék”-nek. A honvédségtől végleg elbocsátatván, Pécsre jött s azóta közütnk élte napjait. Hült tetemeit hétfőn delután tették örök nyugalomra. — Béke hamvaira!

— Garázdálkodó katonák. Vasárnap éjjel a budai külváros utcáin 37-ik huszárezred kiegészítő századához tartozó katona nagy esendháborítást követett el, úgy, hogy a jelenlevő rendőrnek közbe kellett lépni. Rendre intő felszólításának azonban nemhogy kívánt eredménye lett volna, hanem a huszárok még meg is tárták. Rövid dulakodás után a rendőr az egyik huszár kardját elvette. A kapitányság ez ügyben átiratot intézett a hadparancsnoksághoz.

— Tíz. Ottocska Géza gyulai pusztáján vasárnap nagy tüz ütött ki, melynek egy istálló s benne 20 lo, (közülük Fürster Béla lovai is) esett áldozatul. Az istálló

biztosítva volt ugyan, de a lovak nem, és így a kár igen tetemes.

— A siklósi községi polg. iskolai iskolaszék szept 22-én tartott ülésében Török Mihály segédtanárt egy évi sikeres működése után, mint rendes tanárt véglegesítette. — A rajszakmára 500 frt évi fizetés és egy 150 frt lakbérrel javadalmazott segéd-tanári állomásra pályázat nyitottatott október 15-éig.

— Színházi helyyárak. Rendes napjára: Pályó: 4 frt. — Kis-pályó: 2 frt 50 kr. — Pályószék- és körszék: 1 frt. Tánlásszék: 80 kr. — Zártzék: 60 kr. — Földszinti állóhely: 40 kr. — Katona-, tanuló- és gyermekjegy a földszintre: 30 kr. — Karzati ülőhely a 1-8 sorban: 40 kr. — Karzati ülőhely a 2-ik sorban: 30 kr. — Karzati állóhely: 20 kr. — Idénybérlet 112 előadásra. Pályó 448 frt egész ár helyett 280 frt. Kispályó 260 frt helyett 180 frt. Kör- és pályóülés 112 frt helyett 75 frt. Tánlásszék 82 frt 60 kr helyett 58 frt. Zártzék 67 frt 20 kr helyett 45 frt. Bérletfolyam 16 előadásra. Pályó 64 frt helyett 45 frt. Kispályó 40 frt helyett 28 frt. Kör- és pályóülés 16 frt helyett 12 frt. Tánlásszék 14 frt 40 kr helyett 10 frt. Zártzék 9 frt 60 kr helyett 7 frt 50 kr. Szelvény-utalvány jegyek nem adnak. Az idénybérleti díjak három részletben fizethetők, u. m. október elején az előadások megkezdésével, december 1-én és február 1-én. — Az egybérlet folyam 16 előadásra mindekor a bérlet kezdetén fizetendő. — Szinlapbérlet egész idényre 1 frt. E végből Dömelné asszony az előadások megkezdése fog eljáráni és az ő általa kézbesítendő nyugtára történhet a befizetés.

— Holdfogyatkozás. A mai teljes holdfogyatkozás Európában, Ázsiában, Afrikában, déli Amerikában, északi Amerikának keleti részén és Ausztráliának nyugati vidékein lesz látható. Nálunk Pécsen a fogyatkozás, helybeli középnapidőt értve, este 9 óra 31-2 perczkor fog kezdődni. A fogyatkozás teljességének kezdete 10 óra 31-7 perczkor, közepé 11 óra 18-2 perczkor lesz s a fogyatkozás teljessége éjtél után tehát 5-én 46 perczkor ér véget, mig az egész tünemény vége 1 óra 5-1 perczkor reggel fog bekövetkezni.

— Vörös-kereszt. A magyar vörös-kereszt-egylet által építet Erzsébetkórházban a beteg felvétele október hó 20-án veszi kezdetét. Az intézet felvesz mindenmél állású és vallásu beteget, a kik gyógyítható heveny, vagy idült betegségekben szenvednek. Kivételnek a ragályos betegségek és az elmekóros. Az apó-lási osztályt háromféle: az első osztályu betegek mindegyike részére külön szoba áll rendelkezésre, a második osztályu betegek ketten helyeztetnek el egy szobában, mig a karmadik osztályba tartozók nyolcra leendnek együtt egy korteremben. Első osztályu ágy van 26, másodosztályu 24 és harmadosztályu 86. Ez utóbbiak a sebészeti, belgyógyászati, nőgyógyászati és szemészeti osztályban nyernek elhelyezést. A kórház telefonnal van összekötve és kérdésekre készséggel válaszol az igazgatóság.

— Az építő iparosok téli tanfolyama. Az állami közép ipartanodában a télen szünetelő építő iparosok, kömve- és, ácsok, kőfaragók számára rendezett tanfolyam f. évi november hó 3-ik napján fog megnyitátni. — A tanfolyam négy téli félévre terjed s évenként november hó elejétől márczius hó végeig tart. A tanfolyamon az illető építő iparosok rendszeres szakkiképzéstést s annak sikeres bevégzése után végbizonyítványt nyernek. — Tanulókul felvétetnek a 14-ik életévet betöltött azon kömve-, ács- és kőfaragó-segedékek, a kik folyékonyan olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egy évig gyakorlatban működtek. — A felvételre jelentkezők erkölcsi bizonyítványt, továbbá főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni arról, hogy mely idő óta működnek a gyakorlatban és melyik szakban dolgoznak. — A beiratások az intézet helyiségében (VIII. kerület, bodzafa-utca 28. sz.) október hó 15-ik napján kezdődnek és e hó végeig tartanak.

— A kiállítás tárgyainak biztosítása. Az országos kiállítási bizottság körlevél útján felszólította a kiállítókat, hogy a hiányzó biztosítási értékeket okvetlenül s minél előbb jelentsek be, mert ily előzetes értékmeghatározás hiányában az orsz. bizottság a kiállítandó tárgyak tűzkár elleni biztosítása iránt felelősséget nem vállalhat. Ezt az ismételt szorgalmazást az a körül-mény teszi szükségessé, hogy hazai biztosító társaságok, melyek együttesen vállalkoznak a kiállítási tárgyak tűzkár elleni biztosítására, nem hajlandók a díjtétel megállapítására mindaddig, mig a biztosítandó értékek átalányösszegben előre meg nem határozatnak.

— A községi vadászati joga. A községi vadászterületek bérbeadása az 1883. XX. t. cz. 3. §-ban kötelezőleg ki-lévén mondva, a helygymiszer részint a czélból, hogy a törvény vonatkozó rendelkezésének pontos végrehajtását ellen-őrizzék, részint azért, mert ez uton igen érdekes és értékes statisztikai adatok gyűlnek össze, körregelelték elrendelte, hogy minden községre nézve a bérbeadott terület nagysága, a bérleti összeg és a bérlet tartama bejelentessék. A megék közül eddig 33, a törvényhatósági joggal felruházott

városok közül 19 tett jelentést. A betervezett kimutatások azonban legnagyobb részben visszaküldettek pótlás végett, a mennyiben számos község vadászterülete, a törvényben megszabott 6 évnél kevesebb időre tett bérbe adva, sok község pedig egyáltalán nem adatott bérbe.

Irodalom.

— Felhívás előfizetésre! Az „Ország-Világ” legnagyobb a legdiszesebb magyar képes hetilapra, Lapunk ez évi folyamának utolsó negyedébe lép. Az olvasó-közönséggel szemben önzettel hivatkozunk multunkra. Igyekeztünk adni és adunk is olyant, a mit irodalmi és művészi viszonyaink megengedtek. Önerztünk serkent a tökéletesedés felé, mi, hogy elérjünk, az olvasók tömeges pártfogására van szükség. Idegrázás és érdekesítés nem képezte célunkat. Nemes, szép, jó, és igaz a mi törvényeink, a miknek hódolunk. Rázkódtató nem eseményeknek nem engedünk tért, mert ez kivál a szórakoztatás és izlés keretén. A családí tüzelyt olyan szentélynek tartjuk, hogy azt az erkölcselenség kultuszával bün bemooskolni... Pirulás nélkül veheti lapunkat az ártatlanság is kezébe. A családok óhajta-várt megérdemeltük-e szerepe vágyakozunk, hogy ezt megérdemeltük-e vagy nem, azt itélje meg a közönség: feladatunkban támogatnak és támogatatlanságunkat követelőz jelsei: Jókai Mór, Irányi Dániel, báró Podmaniczky Frigyes, Szontagh Pál, Klapka György, Pálffy Albert, Szilágyi Sándor, Tóth Lőrincz, P. Szatmári Károly, György Vilmos, Szász Károly, Ealmady Győző, Jakab Ödön, Tolnay Lajos, gróf Vay Dániel Szász Béla, Abrányi Emil, Kemény Kálmán, Bartók Lajos, gróf Teleky Sándor, Szikoly Viktor, Beúthy Zeigmond, Léway József, Mikszáth Kálmán, Majthényi Flóra, De Gerardo Antónia, Erdődi Sándor, Hádor Szabó Sándor, Bartalus István, Adorján Sándor, Dr. Beliczay, Molnár László, Balázs Sándor, Dapay László, Fülöp Aron, Abrányi Kornél, Nagy István, Szabó Endre, Gáspár Imre, Sziklai János stb. A szerkesztésű töredékek egy családot képezni az olvasó-közönséggel, kerül minden fennhagyást, nem hajol meg csak a jó izlés és a közönség előtt. Valóságos háziarát, örökli szívesen látott vendég akar lenni és megelégni óhajt szívének. Képeink a művészet termékei és alkalmosszerűeket ölelnek föl. Rovataink a napi események, divat, sport, háziarát, fűrdő, egészségügy, irodalom, művészet, szórakozás igényeit elégítik ki. Talányaink a közönség kíváló tetszésével találkoztak eddig a ezután is igyekezni fogunk e téren a lehető elkövetni. Ez a mult igéret a jövőre nézve is a mit, hogy meg szűbte tehessük, arra nézve a közönség tömeges részvétele szükséges. Degré Alajos, az Ország-Világ szerkesztője. Az „Ország-Világ” legnagyobb a legdiszesebb magyar képes hetilap előfizetési ára folyó évi január-decemberre 8 frt, július-decemberre 5 frt, október-decemberre 2 frt 50 kr. Az „Ország-Világ”-nak a folyó év első felében megjelent 21 számát újonnan belépő előfizetőkhöz 3 frtért megküldi a kiadóhivatal (Budapest, Gránátos-utca 5.), koronaherk-utca 3. Mutatványszám kivánatra legyen és bérmentek küldetik. Előfizetési lepelezesrűben postautalványval az „Ország-Világ” kiadóhivatalában. Az „Ország-Világ” és „Egyetértés” előfizetési ára: Késze évre 28 frt félévre 34 frt, negyedévre 7 frt. Kiadó-tulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság.

— A „Vasárnapi Újság” szept. 28-ki száma a következő tartalommal jelent meg: Magyar királyi opera. — Báró Podmaniczky Frigyes a nemzeti színház és a magy. kir. opera intendánsa. — Az opera-színház. (Az épület részletes leírása.) — Forster Dóra. Angol regény. Irta Besant Walter. — Operának a diaspason-kérdés. — Egyveleg. — Az új opera tagjai. 1-8 közzelvény: Turolla Emma, Coppini Zsófia. — Az új opera leendő ballerinái. Várnay B. Sándortól. — Optika és akusztika, tekintettel az operaházra. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Egyház és iskola. — Mi újság? — Szerkesztői mondandóval. — Halálhírek. — Sakjáték. — Heti naptár. — Képek: Báró Podmaniczky Frigyes. — Ybl Miklós. — Az operaház építője. — Ekel Ferenc. — Ekel Sándor, operai igazgató. — A magyar kir. dalmáziához nézetor. (Két oldalra terjedő kép.) Dörre Tivadar eredeti rajza. — A magyar királyi dalmáziához a sugárton. — A dalmáziához alaprajza, a színház összes helyiségeinek föltűntetésével. — Forster Dóra. — Turolla Emma. — Coppini Zsófia, az opera-színház első magán táncosnője. — A hanghullámok terjesztése zárt helyen. Hibás elrendezés az ülőhelyeknek. Cél-szerű ülőhelyberendezés. — Egy kilenczszáz szemlyre berendezett jó akusztikájú ülésterem alaprajza. — A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Újdonságok”-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, Egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a „Képes Néplap” legolcsóbb újsága a magyar nép számára, félévre 1 frt.

— A „Jogtudományi Közöny” szept. 26-iki (39-iki) száma a következő tartalommal jelent meg: Az örököségi jog köréből. Dr. Róth Ferenc fehérgyarmati járásbírósi aljegyzőtől. — Bűnvádi eljárásunk legújabb fejleményei. Dr. Fayer Lászlótól. — Jogirodalom: A végrehajtási törvény magyarázata. Irta dr. Imling Konrad. Tóth Gáspár szemelci ügyvédőtől. — Törvénykezési szemle: A kereset időbeliségének kérdéséhez. I. K. budapesti kir. táblai bírótól. — Megjegyzések a végrehajtási törvényhez. Huf József soproni ügyvéd-től. — Külföldiek. — Melléklet: Kuriai határozatok. — A kir. tábla elvi jelentőségű határozatai. — A magyar kir. pénzügyi közigazgatási bíróság határozatai. — A „Jogtudományi Közöny” előfizetési ára félévre 6 frt, negyedévre 3 frt.

Közgazdaság.

A pécsi sertésziláló és előigezési társaság üzletszabályzata.

(Folytatás és vége.)

VIII. A mázsálás. 99. §. A társaság telepen levő mázsán sertések lemázsálása, az igénybe vevő közönségnek a mázsálási díj felletése mellett megengedtetik. 100. §. A mázsálási idő délelőtt 9—11-ig, delután 2—5-ig tart. 101. §. Minden mázsálás előtt a mázsa a raktárnok által megvizsgálandó és kiegyenlített. 102. §. A mázsát 20 méter-mázsán felül egyszerre megterhelni nem szabad. 103. §. A mázsálás pontosan történjék s inkább csekélységgel több, mint kevesebb legyen; 1/2 kg. a mázsán nem jegyeztetik. 104. §. A mázsálásról a raktárnok által külföldi napló vezetendő a következő rovatokkal 1) folyó szám. 2) kelet. 3) az eladó neve. 4) a vevő neve. 5) darab szám. 6) súly. 7) mázsálási díj. 8) jegyzet. 105. §. A mázsálási (eladási, elhajtási) úrlap következő rovatok-

kal bír: 1) vevő neve s lakhelye. 2) a sertés fajja. 3) darab szám. 4) a sertés minősége. 5) évségi ár kilogrammonként. 6) élet leszámitás páronként. 7) jegyzet. Végül kelet s eladó sajátkezű aláírása. 106. §. A mázsához nem használás esetén mindig zárva tartatik, s mázsálás esetén is csak az érdekelt feleknek engedetik meg a belépés. 107. §. A mázsálás sorrendben a mint a felek sertésükkel a mázsához érkeznek, esz-közlendő.

IX. A társasági vendéglő. 108. §. A társasági vendéglős jogai és kötelezettségei a társaság és a közönség irányában, a vele időrl-ídre kötendő bérszerződésben foglaltatnak.

X. Malom. 109. §. Addig is, meg a társaság saját malmot rendez be, a vállalkozó malomtulajdonossal a társasági helyen ideiglenesen felállítandó malomra nézve kötött szerződés irányadó.

XI. Díjszabás. 110. §. A felek által a társulat szállásaiba hajtott minden darab sertés után, egyszer s mindenkorra 3 kr. felhajtási díj fizetendő. 111. §. Mázsálási díj, a társulat szállásaiban elhelyezve volt sertések után darabonként 6 kr. egyéb sertések után 10 kr. fizetendő. 112. §. Előfogolt adott minden métermázsá takarmány után, az ár és költség hozzá-számitásával még legalább 10 kr. kezelési díj fizetendő. 113. §. Készpénz és takarmány előlegek után, a társaság részére kölcsönt nyújtó valamely pénzintézetnek tényleg fizetendő kamataihoz még legalább 10% nyeresemény számítatik. 114. §. Etető vályúk használatát után darabonként s naponként 1/2 kr. számitandó fel, 3 hónapra darabonként 40 kr. félévre 70 kr. 1/4, évre 1 frt, egész évre 1 frt 30 kr. 115. §. Takarmánytörök kadakért naponként s darabonként 1 kr. fizetendő, 3 hónapra 80 kr., félévre 1 frt 40 kr. 1/2, évre 2 frt, egész évre 2 frt 60 kr. számitatik fel. 116. §. Felhajtási és mázsálási (eladási, elhajtási) úrlapokért darabonként 1 kr., zálogjogi kötvény úrlapokért 2 kr. fizetendő. 117. §. A társaság által a felek rendelkezésére bocsátott etető szolgálatáért fizetendő naponként és egyenkint minden darab sertés után 2 kr. hetenkint bérletkénél 1 1/2 kr., 2 hétre szóló bérletkénél 1/4 kr., havonként bérletkénél s ezental egyenkint s naponként minden darab sertés után 1 kr. számitatik. 118. §. A társaság által eladott minden darab sertés után 30 kr. bizonyáni díj fizetendő a társasági pénztára. 119. §. Szállások után fizetendő díjak:

I. csoport 1. és 3. számú szállásért	évenként	180 frt — kr.
1/2 évre	153 — „	
1/3 évre	117 — „	
1/4 évre	62 — „	
2 hónapra	50 — „	
1 hónapra	27 — „	
2 hétre	18 — „	
1 hétre	12 — „	
naponként	2 — „	
2. és 4. számú szállásért	évenként	160 frt — kr.
1/2 évre	136 — „	
1/3 évre	104 — „	
1/4 évre	60 — „	
2 hónapra	44 — „	
1 hónapra	24 — „	
2 hétre	16 — „	
1 hétre	11 — „	
naponként	2 — „	
II. csoport 5. számú szállásért	évenként	100 frt — kr.
1/2 évre	85 — „	
1/3 évre	65 — „	
1/4 évre	37 — „	
2 hónapra	28 — „	
1 hónapra	15 — „	
2 hétre	10 — „	
1 hétre	7 — „	
naponként	1 — „	
6. 7. 9. 10. és 11. számú szállásért	évenként	80 frt — kr.
1/2 évre	68 — „	
1/3 évre	52 — „	
1/4 évre	30 — „	
2 hónapra	22 — „	
1 hónapra	12 — „	
2 hétre	8 — „	
1 hétre	5 — „	
naponként	1 — „	
8. számú szállásért	évenként	60 frt — kr.
1/2 évre	51 — „	
1/3 évre	39 — „	
1/4 évre	22 — „	
2 hónapra	16 — „	
1 hónapra	9 — „	
2 hétre	6 — „	
1 hétre	4 — „	
naponként	1 — „	
III. csoport 12. 13. 14. 15. 16. számú szállásért	évenként	20 frt — kr.
1/2 évre	17 — „	
1/3 évre	13 — „	
1/4 évre	8 — „	
2 hónapra	56 — „	
1 hónapra	30 — „	
2 hétre	20 — „	
1 hétre	14 — „	
naponként	3 — „	
V. csoport 23. 28. 29. 30. számú szállásokkal	évenként	150 frt — kr.
1/2 évre	85 — „	
1/3 évre	65 — „	
1/4 évre	37 — „	
2 hónapra	28 — „	
1 hónapra	15 — „	
2 hétre	10 — „	
1 hétre	7 — „	
naponként	1 — „	
24. 25. 26. 27. szállásért	évenként	80 frt — kr.
1/2 évre	68 — „	
1/3 évre	52 — „	
1/4 évre	30 — „	
2 hónapra	22 — „	
1 hónapra	12 — „	
2 hétre	8 — „	
1 hétre	5 — „	
naponként	1 — „	

120. §. A sertészállások bérbeadása névre és személyre szólván, alerbe nem adhatók. 121. §. Díjak számitás: nál a törzszakok egészenk veendő, minden megkezdett, vagy be nem végzett nap szintén egészenk számitandó. 122. §. Mindennemű díjak és kamatok a felek által előre fizetendő, — egész,

